

Erik Pronk legt beregenings- leidingen aan met Toro Dingo's TX 427 en TX 525

Verlengstuk van het lichaam

Het bedrijf van Erik Pronk valt niet in de categorie hoveniers. De eigenaar richt zich volledig op het aanleggen van beregeningsinstallaties. Dat gebeurt in particuliere tuintjes, maar ook op landgoederen en in parken van meer dan 7 hectare. Steeds vaker wordt hij benaderd door hoveniers van wie de opdrachtgever een beregeningsinstallatie wil laten aanleggen.

Auteur: Broer de Boer

De jeugdige Vaassense ondernemer startte zijn bedrijf Pronk Beregening in 2014. Al eerder liet hij zijn mts-opleiding elektrotechniek in de steek om in de beregeningstechniek te gaan werken. Hij bracht het tot projectleider bij een regionaal bedrijf in deze branche. Met een vooruitziende blik zag hij dat hier een grote markt voor was. Bij de start van zijn eigen onderneming kon hij klanten meenemen van zijn toenmalige werkgever, die zijn bedrijf beëindigde. Tegenwoordig werkt Pronk nauw samen met een bedrijf in het zuiden. Daarmee is hij dus vrijwel landelijk actief, maar het zwaartepunt van het werk ligt in de provincies Gelderland, Overijssel en Utrecht. Ook in de Randstad legt hij af en toe installaties aan. Het bedrijf kreeg de wind mee en tegenwoordig staan er tien medewerkers op de loonlijst.

Beregeningsplan

Pronks bedrijf legt complete beregeningsinstallaties aan. Dat beslaat het hele traject: het

boren of spuiten van een bron, het kiezen en installeren van een (bron)pomp en de aanleg van de technische installatie, met eventuele demineralisatie-apparatuur voor de ontijzering of ontkalking van het bronwater en de bijbehorende computeraansturing. Uiteraard gebeurt dit op basis van een goedgekeurd beregeningsplan, waarbij de beregeningsgroepen en (pop-up)sproeiers of druppelslangen voor (bloem)perken of bomen ingetekend staan.

Wat betreft het werk in de bodem zit er een groot verschil tussen de aanleg bij compleet nieuwe projecten en in bestaande tuinen. Pronk: 'Uiteraard stellen we de sproeiers zelf af. Ook het onderhoud aan de beregeningsinstallatie doen we zelf; onderhoudscontracten sluiten we zelf met de opdrachtgever af. Aan het begin van de winter sluiten we de installatie af en blazen we de leidingen schoon en droog, zodat er geen water achterblijft. Dat voorkomt schade bij bevriezing. In het voorjaar starten

6 min. leestijd

MENS & MACHINE

De trilploeg van de Toro Dingo TX 427 gaat tot 60 cm de grond in.

De stalen kous die de te trekken tylene slang aan de kegel verbindt.

we de installatie weer op en controleren we de werking en de afstelling. Wij kennen overigens maar weinig hoveniers die deze service zelf voor hun rekening nemen.'

50 centimeter diep

Om Pronk aan het werk te zien met zijn nieuwste aankoop, bezochten we hem op een project in Epe. Het aanleggen van ondergrondse beregeningsleidingen vraagt natuurlijk om vak- en maatwerk. Pronk Beregening is daar aan het werk met een Toro Dingo TX 427. Het gaat hier om een smalspoor-werktuigdrager op rupsbanden en met een benzinemotor, die is uitgerust met een zogenoemde trilploeg. Een medewerker is daar bezig een 1 3/4 duimstylene slang in te werken in de bodem van een vers gespit weiland. De slang komt ongeveer 50 cm onder het maaiveld te liggen. Pronk wijst op

het aanbouwwerktuig: een circa 60 cm lang stalen mes dat de machine rechtstandig door de grond trekt en trilt, met daaraan een korte ketting waaraan een kegel zit. De machine heeft er geen enkele moeite mee de tylene slang onder de grond door te trekken. Daartoe heeft de machinist de tylene slang met een stalen kous aan de kegel verbonden. Het inbrengen gebeurt achteruitrijdend. Pronk zegt: 'De kegel maakt net als een mol een gang in de grond, waarbij de slang die je erin trekt nauwelijks belast wordt. Je kunt ditzelfde ook met elektriciteitskabels doen. Voor beregening kunnen we die zelfs gewoon meetrekken.' Hij demonstreert dat de grondweerstand in de gang nihil is. Dat doet hij door de tylene slang, zodra de machinist die losgemaakt heeft van de stalen kous, weer uit de gemaakte gang te trekken.

Voelen wat je doet

Voor de machinist is het overigens een trucje om, staand op het besturingsplatform, het trillende verticale mes en de kegel met de verbonden tylene slang weer boven het maaiveld te krijgen. Dat doet hij door even zwaar op zijn bestuursplatform te leunen. Die staplaats kun je overigens wegklappen om achter de machine te gaan lopen. Pronk, die de slang bij de invoer begeleidt, vertelt: 'De machine waarmee we hier werken, is de benzineversie. Deze zetten we bij voorkeur in in reeds aangelegde tuinen, omdat hij iets lichter is dan de dieselversie. Door zo te werken, zie je achteraf nauwelijks aan de bodem dat er een slang is ingegraven voor de beregening. Overigens heeft de benzineversie ook een wat lager geluidsniveau dan de dieselversie, die bovendien een veel donkerder geluid maakt.'

Erik Pronk: 'Ik let nadrukkelijk op de fysieke belasting van mijn medewerkers.'

Pronk: 'Bij beide machines is echter het dragen van gehoorbescherming nodig. Ik zie bij mijn werkzaamheden grote voordelen in de besturing van deze werktuigdrager op rupsen. Met een hendel schakel je het aanbouwwerktuig in en die houd je vast samen met het stuur, waarmee je ook de rijrichting en -snelheid bepaalt. Laat je stuur en hendel los, dan staan de machine en het werktuig meteen stil.' Hier dus geen twee hendels waarmee je de aandrijfropen afzonderlijk bedient. De rupsen hebben overigens elk afzonderlijk een aandrijving en worden begeleid door vijf stalen rollen. Als belangrijk voordeel van deze laaggestelde Dingo's TX 427 noemt de ondernemer dat je voelt wat je doet: 'Aan de machine voel je dat een rups doorslipt, of dat je bij het graven een dikke wortel, tak of steen raakt. Hij voelt echt als een verlengstuk van je lichaam.' Door de afmetingen en de aan-

In werking zetten, sturen en versnellen kan met één hand.

De inklapbare stoepplaats achter op de Toro Dingo TX 427

grijpingspunten kun je er ook klussen mee realiseren waar andere machines zouden stranden. Op de website van Toro is een YouTube-filmpje te zien waarop deze machine is uitgerust met een gatenboor met een forse diameter. Een gatenboor van die afmetingen zou aan een giek van een minigraver al gauw teveel zijn geweest. Volgens Pronk heeft dat er alles mee te maken dat de boor dicht bij het zwaartepunt van de Dingo zit. De bodemvrijheid van 11,7 cm is ook zeer laag.

Smalle machine

Hoveniers hebben behoefte aan een smalle, wendbare werktuigdrager. De Dingo TX 427-benzineversie waarmee Pronk werkt, voldoet prima aan die eis. De smalspoorversie heeft een breedte van iets meer dan 86 cm,

waardoor hij zich door veel deuren en brandgangen laat manoeuvreren. De door een 27 pk-Kohler-motor aangedreven machine weegt net geen 900 kg. 'Met de stevige duurzame Kevlar-rupsen verniel je bij het draaien nagenoeg niets, ook niet bij een draai van 360 graden', aldus Pronk. 'En dat is ook de bedoeling in het hovenierswerk. Als we hiermee een slang door de bodem trekken, moet je niet kunnen zien dat we geweest zijn. En dat lukt prima. Ook met een sleuvengraver in combinatie met de sleuwendichter die we aan deze werktuigdrager kunnen aanbouwen, is dat in aangelegde tuinen prima mogelijk. Die techniek passen we overigens bij voorkeur toe in projecten waar de tuinaanleg nog niet heeft plaatsgevonden. Met een rupsband kun je perfect de opgevulde sleuf even aandrukken. De rupsen hebben overigens slechts een bodemdruk van 5,1 psi (5,1 pond per vierkante inch, omgerekend 395 gram per vierkante centimeter, red.)'

Meer machines

Terug op de zaak in Vaassen toont Pronk trots zijn magazijn, met de voorraad aan beregningsattributen en enkele machines en aanbouwwerktuigen die hij voor dit werk inzet. We staan stil bij zijn andere Dingo TX 525. Deze dieselvesie schafte hij aan als gebruikte machine en de bedrijfsurenteller staat nu op 1.100. Pronk wijst op de sleuvengraver met de sleuwendichter die hij aan beide Dingo's kan aanbouwen, en op zijn tweede trilploeg. Daarnaast liggen diverse kleine graafbakken en lepels. Pronk: 'Toro heeft nog veel meer werktuigen om aan deze werktuigdrager te koppelen. Denk hierbij aan grond- en stobbenfrezers, vlakramen aan een grondboor om een fors plantgat te maken, bomenknijpers, klemmen om takken te knippen en te verplaatsten. Volgens mij zijn dat in totaal circa 30 aanbouwwerktuigen. Als er machines

zijn die de aanlegwerkzaamheden verlichten, schaft Pronk die aan: 'Ik denk nadrukkelijk aan de fysieke belasting van mijn medewerkers. Zelf ben ik namelijk door schade en schande wijs geworden.' Hij wijst hierbij op de kleine sleuvengraver met een 5,5 Honda-motor. 'Een oudje; hooguit verhuur ik hem nog', zegt Pronk. 'Maar ik kan er nog geen afscheid van nemen, omdat het één van mijn eerste machines was. Je moest hem zelf achteruittrekken en tegelijkertijd de tyleslang invoeren. En dat kwam behoorlijk op mijn rug aan. De gevolgen daarvan merk ik nog steeds.' Ook staat er nog een derde Toro, een TRX 250, op de keurig vlakke werkvloer. Deze iets krachtigere machine heeft Pronk uitgerust als loopsleuvengraver. Er is echter geen platform achter de machine waarop je kunt staan.

Onderhoud

Hoe is het gesteld met het onderhoud van de Toro Dingo-alleskunner? De machine met 1.100 bedrijfsuren op de teller die we zagen, doet vermoeden dat het met de bedrijfszekerheid wel goed zit. 'Klopt', zegt Pronk. 'Na gebruik reinigen we de machines. We spuiten ze schoon in een wasbox tegenover mijn bedrijf. Ik wil dat we ons met een schone machine melden bij de volgende opdrachtgever. Het onderhoud is vrij beperkt. Via de smeernippels voorzien we de machine regelmatig van nieuw vet. Verder krijgen de machines regelmatig een grote beurt bij een mechanisatiebedrijf, waar veel kennis is van hydrauliek en hydraulische slangen.'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!

Pronk met de sleuvengraver/sleuwendichter die hij aan zijn beide Toro Dingo's kan aanbouwen